

במרחק נגיעה: הבחירות בקפריסין וישראל

השגריר לשעבר מיכאל הררי*

המאמר [התפרסם במעריב](#) ב-18 בפברואר 2018

חודש הבחירות בקפריסין הגיע לסיומו ב-4 בפברואר עם בחירתו מחדש של הנשיא המכהן אנטוטיאדיס לכהונה שנייה. המרוץ הפעם היה צמוד יותר מבעבר, ובסיבוב השני ניצח לבסוף הנשיא בפער של 12 אחוזים. באופן מסורתי, שתי הסוגיות העיקריות שמעסיקות את דעת הקהל בקפריסין ושעמדו גם הפעם במרכז מערכת הבחירות היו: "התהליך המדיני" הקפריסאי – הניסיון לאחד מחדש את האי, לאחר הפלישה התורכית מ-1974 והחזקת כשליש מהאי בשליטתה – והמצב הכלכלי.

כישלון המשא ומתן לאיחוד האי ביולי אשתקד, ובייחוד כשמנהיגי שני הצדדים, היווני-קפריסאי (אנטוטיאדיס) והתורכי-קפריסאי (אקינג'י), נתפסים (ובצדק) כתומכים בהסכם לאיחוד מחדש של האי, השרה אווירה סקפטית יותר לגבי הסיכויים להגיע להסכם בהמשך. יחד עם זאת, בצד היווני-קפריסאי עלו לסיבוב השני דווקא שני המועמדים שתומכים באופן מובהק בחתירה להסכם. האחריות לכישלון המשא ומתן הופנתה, לפחות מן הצד היווני-קפריסאי, לעבר אנקרה. תחושת הסקפטיות קיבלה ביטוי גם בבחירות ה"פרלמנטריות" שהתקיימו בתחילת ינואר בחלק התורכי-קפריסאי (ישות מדינית שאינה מוכרת על ידי הקהילה הבינלאומית, לבד מתורכיה), עת המפלגות בעלות העמדה הנוקשה יותר קיבלו את מרבית הקולות. מכל מקום, יש להניח שעם סיום מערכות הבחירות באי תימצא בקרוב הדרך לחידוש המשא ומתן.

המצב הכלכלי קיבל מיקוד מרכזי יותר במערכת הבחירות, ומבחינה זו הנשיא אנטוטיאדיס עמד על קרקע נוחה ומוצקה. הוא התמודד בהצלחה עם המשבר הכלכלי חסר-התקדים שפקד את קפריסין מ-2013, ותוך שלש שנים הוביל את המדינה להשתחרר מתוכנית החילוץ הקשה שנכפתה עליה מצד האיחוד האירופי.

הזווית הישראלית מרתקת במיוחד. מערכת היחסים של קפריסין עם ישראל התהדקה מאוד בשנים האחרונות. היא זוכה כיום לקונצנזוס נדיר בזירה הפוליטית, ואף יותר מכך בדעת הקהל. בעימות הטלוויזיוני, שהתקיים בשבוע שעבר בין שני המועמדים, הדגיש הנשיא כי בתקופת כהונתו מערכת היחסים עם ישראל הגיעה לשיאה, ואילו מתחרהו ביקר אותו על כך שלא עשה די בנדון. ישראל וקפריסין השכילו לכונן מערכת יחסים הדוקה, המבוססת על מפגש אינטרסים מדיני-אסטרטגי שנובע מהשינויים הדרמטיים באזור ומגילויי הגז הטבעי במזרח אגן הים התיכון. הצינה ששררה ביחסי ישראל-תורכיה הקלה על ישראל להדק את היחסים עם העולם ההלני (יוון וקפריסין), ואלה הלכו התחזקו, גם לאחר שירושלים ואנקרה חידשו לאחרונה את הדיאלוג המדיני ביניהן. יש בכך הוכחה כי ישראל יכולה להימנע ממשחק סכום-אפס במדיניות-החוץ שלה במזרח אגן הים התיכון.

שיתוף הפעולה בין ישראל וקפריסין כולל שורה ארוכה של תחומים – מדיני, כלכלי, בטחוני, מדעי, תרבותי ועוד. המדינות חולקות גם עמדות דומות ביחס לסוגיות אזוריות מרכזיות. בנוסף, הקרבה הגאוגרפית, הערכים המשותפים לשתי חברות דמוקרטיות, ופרקים היסטוריים משותפים, אף אם לא זהים (ובהם מחנות המעצר למעפילים שהקימו הבריטים בקפריסין בשנים 1946-1949), העמיקו את הקשר בין שני העמים. אווירת האמון והפתיחות שנבנתה בין המדינות והעמים תרמה, בין השאר, לעליה מרשימה במספר התיירים מישראל לקפריסין – כ-160 אלף ב-2017, בהשוואה לכעשרת אלפים אך לפני כשמונה שנים. קפריסין היא מדינה ידידותית לישראל, שנמצאת במרחק נגיעה. לאחר זמן רב, היחסים עמה זוכים לעדנה ראויה וחיונית, ומגמה זו צפויה להימשך גם לאחר הבחירות באי.

* מיכאל הררי הוא עמית מדיניות במכון מיתוים ושגריר ישראל בקפריסין לשעבר (2010-2015). הוא כיהן בתפקידים בכירים במרכז למחקר מדיני ובחטיבה לתכנון מדיני במשרד החוץ.